

Måndagen den  
24 mars 1980

## Måndagen den 24 mars

Kl. 11.00

§ 1 Justerades protokollen för den 13 och 14 innevarande månad.

§ 2 Talmannen meddelade att läkarintyg inkommit för *Maj Britt Theorin*, som var sjukskriven ytterligare under tiden den 26 mars–den 10 april.

Erforderlig ledighet beviljades.

Talmannen anmälde att *Stig Gustafsson* (s) även fortsättningsvis skulle tjänstgöra som ersättare för *Maj Britt Theorin*.

### § 3 Om reparation av balkonger i äldre hyreshus

Bostadsministern BIRGIT FRIGGEBO erhöll ordet för att besvara *Axel Anderssons* (s) den 28 februari anmälda interpellation, 1979/80:156, och anförde:

Herr talman! Cement- och Betonginstitutet samt Korrosionsinstitutet har, på uppdrag av underhållsfondsutredningen, gjort en urvalsundersökning av balkonger i det byggnadsbestånd som har uppförts före år 1965. Undersökningen visar att omkring 8 000 av dessa balkonger har sådana skador att det finns risk att balkongerna faller ned eller att balkongräckena ger vika. Enligt undersökningen är ytterligare ca 30 000 balkonger i hus byggda före år 1965 i sådant skick att de omgående behöver repareras. För att olyckor skall kunna undvikas har jag i brev till ägarna av flerbostadshus uppmärksammat dem på resultatet av undersökningen. Axel Andersson har nu frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att brevet till fastighetsägarna skall få avsedd effekt.

I brevet har jag, som Axel Andersson väl känner till, pekat på fastighetsägarnas ansvar mot hyresgästerna för att balkonger som hör till hyreslägenheter inte är farliga att använda. Jag har också understrukt att fastighetsägarna enligt byggnadsstadgan har skyldighet att underhålla byggnader så att hållfastheten inte äventyras. Om underhållet inte har skötts i bl. a. detta avseende kan byggnadsnämnden ingripa och se till att bristerna avhjälpas.

Institutens undersökning visar att konstruktionerna av balkonger före år 1965 ibland inte var tillfredsställande samt att det fordras besiktning på platsen och byggnadstekniskt kunnande på området för att tillståndet hos balkongerna skall kunna bedömas.

Det är min uppfattning att det stora flertalet fastighetsägare i och med att de får information om problemen kommer att vidta de åtgärder som fordras för att de skall uppfylla sin underhållsskyldighet enligt byggnadsstadgan.

---

*Om reparation  
av balkonger i  
äldre hyreshus*

Måndagen den  
24 mars 1980

*Om reparation  
av balkonger i  
äldre hyreshus*

Som Axel Andersson påpekar kan det dock finnas ett antal fastighetsägare som underlåter att göra de undersökningar och vidta de åtgärder som behövs. Med hänsyn till att problemen med balkonger nu är så uppmärksammade, kan man emellertid förutsätta att hyresgäster, antingen själva eller genom sina organisationer, kommer att följa vad som händer i fastigheterna och begära besked av fastighetsägarna om säkerhetsfrågorna. Man kan också utgå från att byggnadsnämnderna, i och med att åtgärder på det här området aktualiseras i byggnadsbeståndet, får en bättre kännedom än f. n. om förhållandena och därmed lättare kan ta initiativ till undersökningar i de fall man kan misstänka att underhållet har eftersatts. Samma information som fastighetsägarna har fått har f. ö. också gått ut till byggnadsnämnderna. Varje byggnadsnämnd har dessutom fått en förteckning över de fastighetsägare och fastigheter i kommunen som berörs av informationen.

Mot den här bakgrunden anser jag att det f. n. inte finns anledning att vidta några ytterligare åtgärder från min sida.

AXEL ANDERSSON (s):

Herr talman! Först ber jag att få tacka bostadsministern för svaret på min interpellation om reparation av balkonger i äldre hyreshus.

Jag, liksom hyresgäströrelsen i stort, är mycket glad över det snabba initiativ som bostadsministern tog när detta problem blev känt. Men tyvärr kan jag inte dela Birgit Friggebos optimism när det gäller möjligheten att snabbt åtgärda bristerna – den optimism som utmynnar i beskedet att inga ytterligare åtgärder i frågan är att vänta från bostadsministerns sida.

Tvärt emot bostadsministerns uppfattning menar jag att möjligheterna att snabbt åtgärda den stora säkerhetsrisk för berörda hyresgäster som de nära 40 000 skadade balkongerna utgör är direkt beroende av åtminstone ett par åtgärder från Birgit Friggebos och bostadsdepartementets sida.

I första hand gäller det omedelbara insatser för att öka kunskandet om dessa frågor hos den tekniska personal som skall utföra de erforderliga grundläggande undersökningarna på platsen. Här fattas det mycket i dag, både hos fastighetsägarna själva, hos deras organisation och ute i kommunernas byggnadsnämnder.

Jag har inhämtat att en första kurs kommer att hållas i SPI:s regi den 10–11 april i år med ett hundratal deltagare i syfte att avhjälpa den mest akuta bristen. Men många fler tekniker behöver specialtrimmas för att vi snabbt skall kunna lösa problemet med de farliga balkongerna.

I andra hand gäller det ekonomin. För att klara av de farligaste av de här balkongerna – som Birgit Friggebo påpekade i sitt svar rör det sig om ca 38 000 – kan man räkna med att det behövs i runt tal 100 milj. kr., pengar som rimligen inte kan tas ur de vid hyresförhandlingarna avsatta årliga underhållsmedlen. Dessa pengar skall ju användas till normalt och prioriterat underhåll av bostäderna. Enligt uppgift har också fastighetsägarna i brev till bostadsdepartementet påpekat detta och begärt att prioriterade lån ställs till förfogande för balkongreparationer.

Med vad jag här har framfört vill jag ställa ett par kompletterande frågor till Birgit Friggebo:

Kommer bostadsministern att ta några initiativ när det gäller att insatutbildna tekniker för den här angelägna uppgiften? Kan fastighetsägarna räkna med ett positivt svar på sin begäran om prioriterade lån för balkongreparationerna?

Bostadsministern BIRGIT FRIGGEBO:

Herr talman! Det är riktigt att det behövs utbildning av besiktningsmän. En del bostadsföretag har naturligtvis redan själva tillgång till sådana. Men sedan finns det mindre fastighetsägare som kanske måste köpa dessa tjänster. Axel Andersson redovisar också att Betonginstitutet har satt i gång kursverksamhet, och det har varit en påfallande stor efterfrågan på den utbildningen. Jag utgår från att Betonginstitutet fortsätter med den verksamheten i mån av behov. Jag tror att det är ett bra sätt att ordna utbildningsfrågan så, att de som har den bästa kunskapen och som gjort de här undersökningarna också svarar för utbildningen. På den sidan tycker jag att vi har ett betryggande system.

Axel Andersson frågar också om vi skall ställa extra resurser till förfogande för just det här underhållet.

Det är ju så att fastighetsägarna, som jag redovisat, har ett ansvar för att underhålla fastigheterna även i det här avseendet enligt byggnadsstadgan. Det innebär också i princip att i den hyra som tas ut skall pengar till denna typ av underhåll finnas med. Jag har inte för avsikt att aktualisera särskilda lånemöjligheter för just den här typen av underhåll. Däremot är det så att vi har en underhållsfondsutredning som över huvud taget granskar underhållssituationen, volymen på underhållet och finansieringsfrågorna i det avseendet. Det finns anledning att återkomma när den utredningen ligger på bordet.

AXEL ANDERSSON (s):

Herr talman! Något positivt kom det väl ändå så småningom ut av Birgit Friggebos svar. När det gäller utbildningen delar jag bostadsministerns uppfattning att man på fastighetsägarsidan kanske klarar det som är praktiskt möjligt inom rimlig tid. Men kommunernas folk, byggnadsnämndernas folk, de tekniker som måste få kontrollfunktionen lokalt, som har att se till att det här blir åtgärdat, bör också i samma mån utbildas för sin uppgift. De har naturligtvis redan nu en god teknisk utbildning, men detta är ett specialproblem, och för många av kommunernas tekniker ligger utbildningen på det här området väldigt långt tillbaka i tiden och deras kunskap behöver friskas upp. Jag tycker fortfarande att det vore värdefullt om bostadsministern – lämpligen i kontakt med Kommunförbundet – pekade på det här utbildningsbehovet och uttryckte bostadsdepartementets önskemål om att man på samhällssidan parallellt med annan utbildning tog itu med även det här utbildningsbehovet.

Så till frågan om finansieringen. Det är och har alltid varit så att

*Om reparation  
av balkonger i  
äldre hyreshus*

hyresgästerna får betala kostnaderna i sådana här sammanhang. Jag tycker emellertid att det är orimligt att begära att så skall vara fallet även när det gäller den här frågan. Den måste ju lösas snabbt för att inte risken att hyresgästerna skadas till liv och lem skall bli alltför stor. För att förhindra att en olycka inträffar måste någonting göras nu. Detta måste betalas på något sätt, men att lägga det på hyresgästerna i en tid när bränslekostnaderna, inflationen och kostnadsfördyringarna i övrigt ökar hyrorna så katastrofalt är något som jag vill att man försöker undvika. Jag skulle vilja att bostadsministern ytterligare en gång övervägde den möjlighet att lösa detta som är föreslagen, så att man inte behöver betunga hyresgästerna med ännu en kraftig uppjustering av hyrorna. De hyresgäster det gäller har själva inte valt att bo i de här husen med dåliga balkonger.

Bostadsministern BIRGIT FRIGGEBO:

Herr talman! Ingenting hindrar naturligtvis de kommuner som vill se till att deras folk i byggnadsnämnderna får en bättre utbildning på det här området att utnyttja den utbildning som anordnas av Betonginstitutet. Jag tycker emellertid inte att det är lämpligt att jag framför någon åsikt om huruvida kommunerna skall skicka sitt folk dit eller inte.

Vad sedan gäller finansieringsfrågan skulle det innebära att vi införde en ny princip, om vi så snart vi upptäckte bristande underhåll någonstans gick in med prioriterade lån och kanske också bidrag till fastighetsägarna. Det är fastighetsägarnas skyldighet att underhålla sina fastigheter inom ramen för det normala underhållsuttag de gör i hyran. Jag finner inte någon anledning att i just detta speciella fall ta ifrån fastighetsägarna deras både juridiska och ekonomiska ansvar att se till att fastigheterna hålls i ett godtagbart skick. Vi har till och från gjort undantag från detta. Regeringen har exempelvis nu under våren lagt fram en proposition i riksdagen om radonet i fastigheter, men det har vi bedömt som ett så speciellt hälsoproblem att vi har gått ifrån principen. Att regeringen skulle vidta särskilda åtgärder i det här fallet, när det rör sig om det vanliga, normala underhåll som skall skötas av fastighetsägarna, bedömer jag emellertid som en mycket exceptionell utväg.

AXEL ANDERSSON (s):

Herr talman! Men det här är inget vanligt, normalt underhåll. Jag tycker att man gott och väl kan jämföra detta problem med det som uppstått genom radonet. Det är i alla fall uppenbart att människor utsätts för risker för att skadas till liv och lem.

Så finansieringsfrågan en sista gång: Om pengarna skall tas från den i hyresavtalen mellan fastighetsägare och hyresgäster överenskomna underhållssumman, så innebär det att det i fråga om de mesta utsatta fastigheterna inte blir en krona över till nödvändigt, löpande underhåll. Jag tycker det vore oriktigt och felaktigt om hyresgästerna i dessa fastigheter skulle få ett eller kanske två års eftersläpning när det gäller det s. k. vanliga underhållet, som i många av fastigheterna redan nu är bristfälligt och eftersatt.

Bostadsministern BIRGIT FRIGGEBO:

Herr talman! Bara en liten kommentar. Vi har ju en hyressättning som utgår från bruksvärdet. Det faktum att man underhåller sina fastigheter på ett fullgott sätt innebär emellertid inte att bruksvärdet höjs. Det finns alltså en spärr som hindrar att man tar ut högre hyror när man på ett normalt sätt underhåller sina fastigheter. Det skall således inte bli några högre hyror på grund av detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Nr 107

Måndagen den  
24 mars 1980

---

*Om skogsindus-  
trins virkesför-  
sörjning*

#### § 4 Om skogsindustrins virkesförsörjning

Industriministern NILS ÅSLING erhöll ordet för att besvara *Björn Körlofs* (m) den 22 februari anmälda interpellation. 1979/80:155. och anförde:

Herr talman! Björn Körlof har frågat mig om jag avser att snabbt vidta någon åtgärd i syfte att öka skogsavverkningarna inom privatskogsbruket för leverans till sågverksindustrin.

Skogsindustrins virkesförsörjning har diskuterats i kammaren vid flera tillfällen under senare tid. Jag har därvid redogjort för de åtgärder som redan har vidtagits för att virkesutbudet skall stimuleras.

Trots att åtgärder vidtagits finns det anledning befara att virkesförsörjningen till skogsindustrin förblir otillräcklig under den högkonjunktur som branschen nu upplever.

Jag har tidigare framhållit att det kan finnas anledning att överväga ytterligare åtgärder för att snabbt få till stånd ett ökat virkesflöde till såväl massaindustrin som sågverken och övriga delar av skogsindustrin.

Regeringen avser att inom kort återkomma med konkreta förslag i dessa frågor.

Regeringen kommer vidare att ta upp överläggningar med företrädare för virkesmarknadens parter i syfte att få till stånd en effektiv information till skogsägarna om innebörden av de nya regler för skogsbeskattningen som nyligen har trätt i kraft.

BJÖRN KÖRLOF (m):

Herr talman! Jag tackar industriministern för svaret på min interpellation och konstaterar att industriministern delar min uppfattning att virkesförsörjningen för skogsindustrin f. n. är otillräcklig.

Mycket talar för att den svenska skogsråvaran skall sågas i relativt stor utsträckning. Följande argument är för min del viktiga i det här sammanhanget.

1. Huvuddelen av skogsbrukets nettoinkomster kommer från sågverken.

2. Sågverken ger en högre sysselsättning med större spridning än massaindustrin.

*Om skogsindu-  
strins virkesför-  
sörjning*

3. Sågat virke ger därtill höga exportinkomster per förbrukad mängd råvara.

4. Det går åt väsentligt mindre energi vid förädling av en kubikmeter råvara i sågverken än inom massaindustrin.

Problemet är, som sagt, i dag att få råvaran att räcka till. Det årliga virkesutbudet ligger under tillväxten och möjlig avverkningsnivå. Utbudet för hela landet är, enligt de siffror som jag fått tillgång till, ca 65 miljoner skogskubikmeter jämfört med en möjlig avverkningsnivå på 75 miljoner skogskubikmeter.

I Dalarna, mitt hemlän, är situationen den att de privata s. k. inlandssågverken i dag svarar för ca 75 % av den totala försägningen i länet. En önskvärd och planerad produktionsökning på ca 10 % under rådande högkonjunktur kan inte genomföras på grund av råvarubrist. Drygt hälften av sågverken har tvingats till produktionsbegränsningar under november–december 1979. Dessa sågverks nedskärning av produktionen uppgår under denna period till ca 20 %, och produktionen var också klart lägre än under motsvarande period 1978.

Det kan konstateras att den möjliga avverkningen i länet ligger på 2,5–2,8 miljoner skogskubikmeter inom privatskogsbruket men att endast 1,6–1,7 miljoner skogskubikmeter har avverkats under de senaste åren. Högkonjunktur och höjda virkespriser har inte ökat utbudet från skogsägarna. Särskilt påtagliga är de små timmerleveranserna från privatskogsbruket under hösten 1979. Bristen på sågtimmer förorsakas av i första hand underutbud från privatskogsbruket och inte av en överetablerad sågverksrörelse inom länet.

Det finns flera orsaker till de privata skogsägarnas små avverkningar.

Bland de aktiva jord- och skogsbrukarna i Dalarna, som omfattar 25–30 % av skogsägarna, är avverkningsviljan större och här föreligger säkert ingen underavverkning. Men bland de övriga 70–75 %, i stor omfattning sterbhus och äldre ägare, finns det uppenbarligen stora hinder för skogsuttag. Marginalskatter och skattesystemets utformning utgör en stor broms. Dagens skattesystem leder till sparande av skog i stället för till stimulans till kontinuerliga avverkningar.

För att åstadkomma ökade virkesutbud bör sågverken själva medverka genom att rationalisera och utveckla företagen för att bibehålla god betalningsförmåga för råvaran. De bör förstärka och utveckla en egen inköps- och avverkningsorganisation. De bör medverka i ökat informations- och ackvisitionsarbete hos skogsägarna. Och de bör tillsammans med övriga parter på virkesmarknaden verka för en stabilisering av virkesmarknaden.

Men avverkningsviljan påverkas naturligtvis också i hög grad av politikernas beslut och åtgärder. Och det var mot den bakgrunden jag ställde frågan om regeringen avsåg att sätta in en mer tillfällig stimulansåtgärd som leder till ökade slutavverkningar och timmeruttag.

I sitt svar aviserar industriministern – och det är jag glad för – att

regeringen inom kort avser att komma med konkreta förslag i dessa frågor.

Min naturliga följdfråga måste då bli: När kommer de förslagen, och vad går de ut på?

Industriministern NILS ÅSLING:

Herr talman! Jag vill först instämma i interpellantens allmänna karaktär av vad som sker och borde ske inom skogsindustrin, att utvecklingen går mot ökad förädling av virkesråvara i sågverken. Vad som händer i den strukturanpassning av skogsindustrin som f. n. pågår är att massaindustrin i någon mån minskar sin råvaruförbrukning, vilket ger utrymme för en viss expansion på sågverkssidan.

Jag noterar också att interpellanten beträffande utvecklingen i sitt län kommer med det omdömet att det är de passiva skogsägarna som har en underavverkning medan de aktiva och på fastigheterna boende ägarna inte har någon sådan. Det är ett problem som jag tror är karakteristiskt för utvecklingen i skogsnäringen i hela landet. Åtgärderna måste nu ta sikte på att aktivera de passiva skogsägarna. Det är självfallet inte acceptabelt att skogsindustrin i den nuvarande högkonjunkturen inte kan utnyttja situationen till följd av en råvarubrist.

Jag vill också säga att industrin själv naturligtvis har ett ansvar för att eftersträva ökad stabilitet på virkesmarknaden, att komma bort från den traditionella konjunktur- och spekulationsatmosfär som ibland präglar virkesmarknaden och som då också tar sig uttryck i omfattande rotposthandel. Vi måste på sikt få en situation där virkesutbudet sker kontinuerligt och avspeglar skogarnas reella produktionsförmåga.

Vi kommer alltså inom någon vecka tillbaka till den här frågan från regeringens sida med ett förslag om speciella åtgärder. De mera genomgripande åtgärderna måste självfallet anstå till dess att virkesförsörjningsutredningen, som är mitt uppe i sitt arbete, har lagt fram sina förslag.

BJÖRN KÖRLOF (m):

Herr talman! Jag konstaterar att industriministern och jag har i stort sett identiska åsikter. Problemet är bl. a. – just i mitt län – den mycket stora andelen skogsägare som utgörs av sterbhus och annat samägande, i kombination med dålig markarrondering. För dessa ägare blir skogsinkomsten ett tillägg till en grundinkomst som kan variera från en pension till en löneinkomst på hundratusentals kronor. Genom den med inflationen successivt tilltagande marginalskatteeffekten får i dag ett flertal av de här skogsägarna alltför litet kvar för att en kontinuerlig avverkning skall bli intressant. Och det är den kontinuerliga avverkningen – där instämmer jag i industriministerns åsikt – som naturligtvis skall upprätthållas. Det är dessa problem som vi på något sätt måste komma till rätta med.

Industriministern aviserade nu att regeringens förslag kommer inom en vecka, och det låter betryggande. Det är ju ganska kort tid till dess. Men han ville inte närmare ge sig in på vilka speciella åtgärder – som han uttryckte det

Nr 107

Måndagen den  
24 mars 1980

---

*Om skogsindus-  
trins virkesför-  
sörjning*

– som avses. Det finns dock en gammal god regel som säger att har man sagt a får man säga b. Jag väntar därför på att industriministern något kan avslöja vad de här speciella åtgärderna går ut på.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 5 Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1979/80:1915 och 1916 till justitieutskottet

§ 6 Föredrogs med bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkande 1979/80:42

Skatteutskottets betänkanden 1979/80:28–31

Justitieutskottets betänkanden 1979/80:21, 22, 25 och 31

Lagutskottets betänkanden 1979/80:22, 23, 25 och 26

Utrikesutskottets betänkande 1979/80:19

Socialutskottets betänkanden 1979/80:28–31

Utbildningsutskottets betänkanden 1979/80:17–19

Trafikutskottets betänkanden 1979/80:11, 12, 15 och 19

Jordbruksutskottets betänkanden 1979/80:29 och 30

Civilutskottets betänkanden 1979/80:14, 15, 17 och 19–21

§ 7 Anmälades och bordlades

Propositionerna

1979/80:108 om ändring i tullagen (1973:670)

1979/80:118 om anställningsfrågor för vårdlärare i gymnasieskolan och kommunal högskoleutbildning

1979/80:127 om vissa pensionsfrågor, m. m.

1979/80:129 om ändring i lagen (1979:1118) om jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet, m. m.

1979/80:137 om beskattning vid uthyrning av fritidshus samt om vissa ändringar i taxeringslagen (1956:623)

§ 8 Anmälades och bordlades

Motionerna

1979/80:1917 av *Lars Werner m. fl.* med anledning av proposition 1979/80:91 om statligt stöd till åtgärder för en ändrad vattenhushållning i Hjälmaren

1979/80:1918 av *Sven Aspling m. fl.* med anledning av proposition 1979/80:99 om borttagande av prövningen mot makes ekonomi i fråga om viss studiehjälp

**§ 9 Anmälades och bordlades**

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

1979/80:12 med anledning av propositionen 1979/80:100 i vad avser anslag för budgetåret 1980/81 till studiestöd m. m., jämte motioner

1979/80:13 med anledning av propositionen 1979/80:100 i vad avser vissa anslag för budgetåret 1980/81 till allmän försäkring, jämte motioner

Civilutskottets betänkanden

1979/80:16 med anledning av propositionen 1979/80:100 i vad avser anslag till bostadsbidrag m. m., jämte motioner

1979/80:18 med anledning av propositionen 1979/80:100 i vad avser anslag till vissa energibesparande åtgärder inom bostadsbeståndet m. m., jämte motioner

**§ 10 Kammaren åtskildes kl. 11.26.**

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

*/Solveig Gemert*

**Nr 107**

Måndagen den  
24 mars 1980

---